

VLOŽITE PRIJAVE DOHODKOV OD ZGRABE ZA ODMERO ZGRADARINE ZA DAVČNO LETO 1930.

Čas prijave

Je samo od 1. do 31. oktobra. Ako kdo zamudi ta rok, bo dobil pismen poziv, toda tudi že kazen, ki znaša 3 odstotke od odmerjenega osnovnega davka. In ako bi pozneje niti na ta pismen poziv ne vložil prijave tekom 8 dni, pa znaša kazen 10 odstotkov osnovnega davka. Da obvarujemo prizadete pred škodo, zato objavljamo danes ta navodila.

Kdo plačuje zgradarino?

V koledarju Kmetijske zveze za leto 1931, ki je že izšel, je na strani 51 in dalje pojasnjeno, kdo je tudi na kmetih dolžen plačati zgradarino. — Tega davka se proste vse kmetijske hiše, razven onih, ki imajo v hišah najemnike ali ki so tudi obrtniki, da imajo kake delavnice.

Kako se napove zgradarina?

Ker je napoved precej obširna in obsežna, se najbolje izvrši potom posebne tiskovine, ki jo morete dobiti v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Cena Din 1.— za komad. Trgovci naj zbero naročila v svojem okolju in naj skupno naročijo, dobijo trgovski popust. Ko se tiskovina izpolni, se odda pri davčni upravi proti potrdilu.

*

Vprašanja in odgovori.

Večletna želja naših naročnikov iz gospodarskih krogov je bila, da bi dajal »Gospodar« tedensko odgovore na razna vprašanja, ki se tičejo naprednega gospodarstva. — Naprosili smo »Kemijski laboratorij za industrijo, kmetijstvo in trgovino v Mariboru«, da nam bo dajal odgovore na razna vprašanja. Cenjene naročnike pozivamo, naj se obračajo glede raznih nasvetov v kmetijstvu ter vinogradništvu na uredništvo »Gospodarja«, ki bo odgovarjal brezplačno s pomočjo

zgoraj imenovanega zavoda vsak teden na doposlana mu vprašanja.

1. J. B. v O.

Moje letošnje vino je kislo. Prosim Vas za nasvet, kako bi odpravil to kislino?

Odgovor:

Letošnja vina vsebujejo v splošnem mnogo kisline, medtem ko je vsebina sladkorja razmeroma zelo mala. Vinski mošt s 15° sladkorja in 14 promile kisline ni nobena redkost. Pred povrnem vinskega mošta pa se vinu kislina ne more vzeti, ker se še le med, oziroma po vrenju vina vidi, koliko kisline je vino zgubilo. Ko je pa enkrat vino povrelo, se določi, koliko kisline vsebuje in koliko kisline se vinu more odvzeti, ne da bi pri tem vino na okusu kaj trpelo. V tem slučaju pa Vam svetujemo, da se obrnete naravnost na »Kemijski laboratorij za trgovino, kmetijstvo in industrijo«, Maribor, Trg Svobode 3.

2. F. O. v B.

Imam še nekaj vina iz leta 1929 v zalogi. To vino je pa zelo motno in kalno. Prosim Vas, povejte mi, kaj je vzrok tej kalnosti in ali se jo more odstraniti, ne da bi okus vina trpel?

Odgovor:

Motnost in kalnost vina je le znamenje, da Vaše vino iz leta 1929 še ni povrelo. Pustite vino med vrenjem popolnoma na miru, ko bo pa vino enkrat povrelo, bo postalo samo po sebi brez vsake pomoči in primesi čisto.

3. Županstvo v Č.

V našem kraju je strašno veliko miši. Ljudstvo jih pokončuje na vse mogoče načine, pa namesto, da bi jih bilo vedno manje, jih je vedno več. Prosim Vas, da nam navedete sredstvo, s katerim bi to golazem popolnoma pregnali in uničili.

Odgovor:

Edino sredstvo, katero se je še do danes najbolje obneslo, je zastrupljena

Samo 42 Din

kg mešanega, čistene perja!

Samo 60 Din

kg skubljenega, čistene perja!

Samo 90 Din

kg sivoga, čistene ga puhal!

1004/6

Razpošilja

Trgovski dom Stermecki, Celje št. 24

Neodgovarjajoče se zamenja ali vrne denar.

Zahtevajte takoj novi, veliki, brezplačni, ilustrirani cenik z več tisoč slikami!

pšenica. To sredstvo ima to prednost, da v par dneh uniči vse miši in podgane, medtem ko druga sredstva, za katera je zelo velika reklama, zelo malo pomagajo.

*

Čebelarški kofiček.

Iz česa obstoja med? Glavna sestavna dela medu sta grozdni in sadni sladkor, ki sta v medu že prebavljena, tako da zamoreta stopiti brez prebave v kri. Med vsebuje eterična olja, ki dajo medu duh po cvetkah, na katerih je bil nabran. Ta olja pospešujejo blagodejno prebavo drugih jedi, ki smo jih zavžili. Izmed rudninskih snovi vsebuje največ apna, fosfora in železa. Te rudninske snovi so v medu v taki podobi, da jih zamore človeško telo sprejeti. Dr. med. Keklam, Leipzig, piše: Med je lahko prijavljiv, tečen, prijetnega okusa, gre naravnost v kri, ne pušča neprebavljenih snovi v telesu, služi za ogrevanje telesa, oživlja živce in povzdiguje telesne moči. — Profesor Klemperer, Monakovo, piše: V medu imamo hranilo, ki je sposobno nadomestiti v naši prehrani hidrate,

DR. O. ILAUNIG:

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

»Dovolite mi,« spregovori duhovnik s prijaznim glasom, »dovolite, da vas, plemenita gospa, spoštljivo pozdravim ter vam povem, da stojim pred vami prijatelj, ki vam hoče pomagati v sili ter ima voljo in tudi pozna pot, po kateri bi se dala doseči rešitev soproga, če se hoče pokoriti in oprijeti roke milosti.«

Grofica Tatenbah je gledala duhovnika kakor rešitelja. Dostikrat je prišel v njih krog, učil malega Antona, vedel za vse razmere in tudi slutil, da hodi grof Tatenbah po nevarnih potih. Ko je bil pred nekaj meseci v Freihausu v Mariboru, je sporočil grofici, da se govori na Dunaju o neki zaroti, v katero je vpleten tudi grof Tatenbah. Rotil je grofico, naj vpliva na svojega soproga, da odneha od tega nevarnega početja. Takrat ji je tudi rekel, da se mogoče vidita ob uri najhujše nesreče in da ji bo takrat ob strani kot tolažitelj in pomočnik.

42

»Premilostljiva gospa grofica,« prekine pater Emerik molk, »ura, o kateri sem takrat govoril, ne sluteč, da pride tako kmalu, je tukaj. Zato je moja dolžnost, da stopim sedaj pred prestol Njegovega Veličanstva cesarja ter ga prosim milosti. Trdno upam, da moja prošnja ne bo zaman, bodite o tem prepričani.«

»Blagoslovi vas Bog ljubezni in usmiljenja,« zaihti plemenita gospa ter poda redovniku roko, »naj vam Bog obilno povrne vse sočutje in vso pomoč, ki jo skazujete nesrečni družini.«

Redovnik p. Emerik se je spoštljivo priklonil ter odšel. Grofica je gledala za njim potolažena, srce ji je napolnilo zopet upanje. Saj je vedela, da je našla močnega priprošnjika, ki reši njenega soproga, katerega je toliko ljubila.

Pater Emerik je res mogel izreči te tolažilne besede. Zakaj nikdo ni bil v toliki milosti na cesarskem dvoru kakor on. Cesar se je obračal do njega v važnih zadevah. P. Emerik je dobil vpogled v tajna navodila poslanikov ter njih spremena pisma, v tajne sklepe svetnikov, vedel je tudi, kako se suče politika in kakšne spletke se godijo na dvoru. Ta redovnik je bil najzaupnejši cesarjev svetovalec.

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakos tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spadajoče tiskavnice v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Koroška c. 6

Čekov. račun št. 10.602

Telefon interurb. št. 2113

saj vsebuje ena žlica medu 75 kalorij, torej več nego eno jajce. Zal, se med premalo porablja za hrano.

Lastnosti medu. Ko med v čebelnem panju dozori, je gosto tekoč, le izjemoma se trdi (kandira) že v panju. Ko med leži dalje časa v posodi, se strdi ali kristalizira, in radi tega se imenuje čebelni med tudi strd. Razne vrste medu se ne strdijo enako hitro, nekatere vrste še le čez več let. Strnjenje medu se zavleče, ako postavimo med v stekleni posodi več dni na sonce. Strnjen med pa zopet steče v zaprti posodi, ki smo jo postavili v večjo posodo z gorko vodo (do 60 stopinj C) za več časa (24 do 48 ur).

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 4. oktobra so pripeljali špeharji na 41 vozeh 94 komadov zaklanih svinj, kmetje 11 voz krompirja, 13 čebule in 26 zelja, 1 voz sosa in 4 otave. Svinjsko meso je bilo po 15-28 Din, špeh 18-24, krompir 0.75-1.50 D, čebula 1.50-2.50, zelje 1-4, kumarce 0.50-1, seno 65-75, otava 60-70. Pšenica 2.25-2.50, rž 1.50, oves 1.25-1.50, koruza 2, ajda 1.50, proso 2.25. Kokoš 30-45, piščanci 28-75, raca 25-40, gos 70-80, puran 60-90, domači zajec 8-45, kostanj 2-3.50, pečen 8. Kislo zelje 4, kisljaka 2, buče 1-2, gobe 1-3, jabolka 3-6, hruške 6-10, slive 6-8, breskve 8-10, grozdje 6-10. Mleko 2-3, smetana 12-14 D, gurovo maslo 32-36, jajca 1.20-1.75, med po 15-18 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na živinjski sejem, dne 30. septembra je bilo prignanih 12 konj, šest bikov, 79 volov, 198 krav in osem telet; skupaj 301 komadov. Radi dežja je bilo prignano malo živine, kupčija pa je bila znatno boljša. Prodanih je bilo 197 glav, za Avstrijo pet in za Italijo 12 komadov. Cene za en kg žive teže: debeli voli od Din 8.50 do 9; poldebili voli od Din 7 do 7.50; klavne krave debele od Din 7 do 8; plemenske krave od Din 6 do 6.50; krave za klobasarje od Din 4.25 do 4.50, mlada živina od Din 7 do 9.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski dne 3. oktobra je bilo pripeljanih 504 svinj in ona ovca. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad po 80 do 100 Din; 7 do 9 tednov stari od 180 do 200 Din; 3 do 4 mesece stari od 250 do 300 Din; 5 do 7

mesecev stari od 400 do 500 Din; 8 do 10 mesecev stari od 550 do 650 Din; eno leto stari od 900 do 1000 Din. 1 kg žive teže so prodajali po 11 do 13 Din; 1 kg mrtve teže pa po 15 do 17 Din. Prodanih je bilo 201 svinj in 1 koza, ki je stala 137 Din.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg od 18 do 20 Din; volovsko meso II. vrste od 16 do 18 Din. Meso bikov in krav od 12 do 14 Din. Telečje meso I. vrste od 24 do 35 Din; telečje meso II. vrste od 18 do 20 Din. Svinjsko meso od 15 do 27 Din.

*

Radio — strašilo.

»Kaj pa je tole?« so povpraševali vaščani, ko je monter napeljal na streho župnišča v zapuščeni gorski vasi anteno.

»Radio,« se je glasil odgovor.

»Radio? Kaj pa je to, radio?«

»Radio — to je iznajdba, s katero se lahko vse sliši, kar kdo govori.«

Sedaj so možaki vedeli, kako stvar stoji.

»Kaj takega bi jaz o našem župniku ne bil mislil,« je rekel župan. »Trideset let že živi med nami, pri vseh priljubljen in od vseh spoštovan. Sedaj pa taka hinavščina!«

»On bo že vedel zakaj,« je pripomnil nekdo. »Odkar ima to preklicano stvar na strehi, ga sploh ni več videti v gostilni. Sedi v svoji sobi in posluša, kaj mi govorimo. Nobene besede ne presliši. Še dobro, da nam je monter vse povedal, tako da bomo vedeli držati jezike za zobmi...«

V treh urah je vedela že cela vas, kaj pomeni čudna stvar na župnikovi strehi. In ljudje so pazili na svoje jezike, da ne bi župnik nič slabega slišal o njih.

Hlapci so samo še sami pri sebi tiho kleli, če so se voli ustavljali na klancu.

Dekle so pele svoje zaljubljene pesmi samo po hlevih, kjer župnikov dimnik ni mogel poslušati.

Otroci niso več divjali in vriskali kot poprej, ampak so tiho sedeli po izbah in napravili marsikatero neumnost, ki se ne bi mogla zgoditi, če bi jih starši pustili na cesto ali na dvorišče.

Možje so pazili, kaj so pri gostilniški mizi govorili in so samo še tiho šepetali ali pa so si dajali znamenja, kot bi bili mutasti.

Ženske so morale, kar jim je bilo naravnost neznosno, prihraniti svoje zakonske pridige za pozneje, če so imeli možje kak vrček preveč v glavi, kadar so se primajali iz točilnice domov.

Štiri tedne ni bila v vasi izgovorjena nobena glasna beseda, razen, kar je popolnoma naravno, običajnih dnevnih molitev in drugih pobožnosti, katere so ljudje opravljali z mogočnim glasom in raznimi dodatki. To je bilo vse, kar je župnik smel in moral slišati.

Župnik je že davno opazil pritajeno, plaho in nezaupljivo obnašanje faranov. Kakšna ogromna izprememba se je izvršila z njegovimi, drugače vedno veseli gorjancil Ali je to nagnjenje k pokori ali posledica visokih davkov? Ali pa še kaj hujšega, zakrknjenost in srčna otopelost? Ljudje so ga namreč komaj še pozdravljali. Otroci, ki so drugače vedno k njemu pritekli, so bežali, kadar so ga zagledali. Najbolj častivredni možje in najboljše matere so mu nevoljno pokazale hrbet, če jim je voščil: Dober dan.

Kakšen zli duh je prišel med te ljudi!

Kakor temen oblak je viselo nad gorsko vasjo. Ni bilo več mogoče zdržati.

In že se je utrčala nevihta. Vaški starešine so pristorkljali v župnikovo sobo in v zadregi, vendar odločno, obračali klobuke v svojih izdelanih rokah. In že je začel prvi:

»Prečastiti! Ona hudičeva stvar na vaši strehi mora proč! Mi ne zdržimo več. Saj ne smemo izgovoriti nobene glasne besede več. In od tedaj so že štirje tedni.«

Govor in izgovor sta pojasnila razumljivo pomoto. Župnik je šel na to v stransko sobo in se prav pristrčno nasmejal. Da bi pa ljudje ne bili še enkrat užaljeni, je vključil radio: zadonel je »Radeckimarš« in prepričal poslušalce, da se more z »vražjo napravo« poslušati celo Rim, Monakovo in Dunaj, v domači vasi pa se ne more razumeti niti besedice.

In župnik je povabil celo vas, da se prepriča o pravem bistvu radija.

Tako je bil »radio-strah« premagan in se je izpremenil v splošno veselost. Vaščani so bili odrešeni moreče skrbi.

Hlapci so zopet kleli, če jim je živina

Vsak mesec Din 13:-

bo plačal vsak kdor hoče
brati zanimive spise

KARL MAYA

ki bodo za jesen in zimo
izhajali vsak mesec
en velezanimiv zvezek

po Din 13:-

Naročajte

v Tiskarni sv. Cirila,
Maribor, Koroška 5

P. Emerik je porabil prvo priliko, da prosi cesarja za pomiloščenje grofa Tatenbaha. V noči po usmrtitvi grofov Zrinjskega in Frankopana je šel na cesarski dvor in cesar ga je sprejel takoj po odhodu barona Lilienberga v polnočni uri.

P. Emerik se je potegoval tudi za obsojene grofe Nadasdyja, Zrinjskega in Frankopana, a ves njegov trud je bil zaman. Takrat vsemožni minister knez Lobkovic je na tajnem posvetovanju na Dunaju zastopal stališče: Kaj poreče svet k temu, če ostanejo voditelji zarote nekaznovani? Pravica, varnost cesarja in države zahtevajo najvišjo kazen.

Tako se je izvršila smrtna kazen nad temi nesrečneži. Radi tega je gledal cesar mrko pred se, ko je vstopil p. Emerik ter se globoko priklonil. Cesar je bil še bolj bled kakor navadno in na drhtečem glasu se je poznala njegova notranja razburjenost.

»Mi smo,« je začel cesar prav tiho, »dobili obvestilo, da je zadoščeno sveti pravici, voditelji zarote na Ogrskem so usmrčeni.«

Cesar je obmolnil, na obrazu se je pokazal izraz bolelosti.

»Milostljivi Bog naj se usmili njihovih duš,« reče p. Emerik čez nekaj časa.

Vladar je videl v sree plemenitega moža, ki se je trudil zaman, da bi rešil življenje nesrečnežev.

»Vam je znano, p. Emerik,« nadaljuje cesar, »kako smo bili popustljivi v tej žalostni zadevi. Naša popustljivost pa se je zlorabljala in tako ni moglo priti drugače. Zarotniki so zdaj pred Bogom in njegovo sodbo. Da bi na drugem svetu bili srečnejši nego na tem, smo sklenili in odredili, da se bere za nesrečneže 6000 svetih maš, s katerimi se začne že prihodnje jutro.«

Pater Emerik se je zopet priklonil ter rekel: »Naj se zgodi po najvišjem povelju Vašega Veličanstva.«

Zopet je nastal molk.

Cesar, vidno ganjen, je gledal resno in molče skozi visoko okno v noč, ki je bila kaj čarobna. Na nebu je migljalo nebroj svetlih zvezd.

Cesar Leopold stopi k oknu ter pravi:

»Glejte, Gospod nebeških višav je prižgal tam gori vse svoje svetle luči. Kako lepo svetli tam na zapadu večernica. Kmalu zatone, da se prikaže zjutraj v novem sijaju: to je lepa podoba neumrjivosti.«

»Veličanstvo,« poseže vmes p. Emerik, »ta zvezda je tudi podoba milosti, ki se vedno iznova

na gajala, dekleta pa so zopet glasno pele in prepevale svoje pesmi.

Možje so se bahali in govorili pri gostilniški mizi kot poprej.

Ženske so v svojih »pridigah« dvakratno in trikratno nadomestile, kar so prej v štirih tednih zamudile.

Samo dnevne molitve in pobožnosti so zopet zapadle v prejšnjo zaspanost in so bistveno izgubile na dolžini in glasovih.

V okolici so se vaščanom precej posmehevali. Vendar pa ti upajo, da bo njihovo zgodbo kmalu prerastel mah, in se bo kje drugje zgodila kaka neumnost, iz katere se bodo potem šaljevci norčevali.

DOPISI

Sv. Križ nad Mariborom. Neizprosna smrt je dne 3. oktobra prestrigla nit življenja Zofiji Kancler. Družina, trije nedoletni otroci, je s tem hudo prizadeta. Pred letom je roka krutega zločinca ubila očeta Rudolfa, sedaj pa je smrt pobrala še mater, ki je že dolgo bolehal in sedaj zapustila ta kraj trpljenja, katerega je v svojem življenju v obilni meri okušala. Naj ji bo Bog plačnik za vse prestano!

Sv. Marjeta ob Pesnici. Pri nas imamo vedno dovolj novic, le premalo časa, da bi o vsem sproti pisali. Zlasti o naši letini bi imeli mnogo povedati, kajti dolinarji skoro vsako leto odrežejo s svojimi pridelki drugače kakor hribarji. Na konju so pa letos tisti posestniki, ki so imeli dobro obložene sadonosnike. Marječani bi letos sami spravili en bogat vlak sadja, le škoda, da se vnovčevalna zadruga kmetijskih proizvodov ne morejo radi raznih slabih izkušenj zasidrati med našim ljudstvom. Žal, pa imamo tudi cele črte vasi skoraj brez sadja. Povrh nas vinski pridelki radi slabega vremena v septembru ne bo prijetno presenetili, še manj pa skrajno slabe, od vinskih trgovcev določene cene vinskega mošta. Kmet je pač uboga para: kar kupi, mu določajo cene drugi in kar sam pridelal in proda, mu cene istotako narekujejo drugi. In kaj je vzrok vsemu temu? Pomanjkanje pristno kmetijskega zadržanja! Pač pa spet sprevldimo, kako dobrodošle so nam pri prometu sedaj dobre ceste. Naša banovinska cesta se lepo preurejuje. Ne vemo le, zakaj se cestni pesek nad pošto ne izroči uporabi, saj je ra-

zen par metrov lepo dogotovljen! Obsojati pa moramo divje drveče avtomobile po tej cesti in to vedno bolj tudi tovarne, saj drvijo celo skozi vasi z brzino 50 do 80 km na urol — Težko nam je sporočiti sledečo žalostno novico: V sredo, dne 24. septembra je viničarski sin Martin Ploj iz občine Selce z nožem prizadjal tukaj priljubljenemu in spoštovanemu posestniku in čevljarju Juriju Zaverniku dva smrtonosna bodljaja; napadeni Zavernik je v par minutah izdihnil in je bil pokopan dne 26. septembra. Svetila mu večna luč! — Nas pa posebno letos navdaja občutek: domačini se trudijo obdržati dober glas miroljubnih Marječanov, pridejo pa tujci, ki imajo slabše namene.

Zgornja Sv. Kungota. Dne 5. t. m. je priredila tukajšnja Marijina družba v Kat. domu svojemu neumornemu voditelju in buditelju, preč. g. župniku Frančišku Magdiču ob godnemu dnevu malo slavlje. Na sporedu je bilo: govor šolskega upravitelja o jarmu in brementu duhovniškega poklica ter o njegovi veliki odgovornosti pred Bogom in ljudmi. Nato je članica Marijine družbe izrekla v srce segajoč govor svojemu ljubljenu voditelju in buditelju. Učenka narodne šole je izrekla svoje častitke ljubljenu gospodu župniku s solzami v očeh! Krona vse prireditve pa je bila igrice »Joškova žrtva«, ki počašča presv. Srce Jezusovo, katero tako ginljivo časti naš mnogozaslужni in ljubljenu gospod župnik. Se na nabroj let preč. g. župnik v izveličanje duš v naši težko preizkušeni obmejni Zgornji Sv. Kungoti!

Sv. Trojica v Slov. goricah. Vesela vinska trgatav je sedaj po naših ljubkih gričkih v polnem teku. Sedaj po goricah vse prepeva, vse vriska in ukta ter se veseli bogate trgatave, ki se je pa letos pričela pri nas precej zgodaj. Zvedelo se je namreč, da misli imeti vojaštvo po teh hribih svoje vojaške vaje in to že kmalu po 15. oktobru. Zato naj bi bilo do tistega dne vse obrabo, ker bi se drugače najbrž vojaki veliko bolj zanimali za grozdje kakor pa za svoje puške in svoje vaje. Veselje pa ni samo čez dan pri trganju grozdja, temveč tudi zvečer in ponoči pri prešarjanju. Tam navadno zna vsak veliko smešnega in zanimivega povedati. Kdor pa ni pri najbolj zgovornih, tisti pa se mora zato tem bolj smejeti. In ko je vse v najboljši volji, tedaj se pa prikaže pri vratih visoka postava, naš znan Lujz, s puto na hrbtu. Ker je jako zgovoren in šaljev, ga ima seveda tudi vse rado. In brž so zbrani okoli njega prešarji in ga povprašujejo, če ima seboj kaj cigaretov. Kar je pa ženskega spola, se pa zani-

ma, če je prinesel kaj sladkega cukra. Od vseh strani pa leti nanj toliko različnih vprašanj, da ubogi Lujz vsem še odgovarjati ne more. Med tem časom pa tudi njegova puta postane za več kilogramov težja. In tako se zgodi še pri naslednjih prešah, dokler ni ponoč, ko mora tudi Lujz iti spat, da si odpočije in nabere novih moči za — naslednji večer.

Sv. Miklavž pri Hočah. Kakor smo slišali, bo dne 26. oktobra tega leta slovesna otvoritev novega mosta pri Dupleku. Ker je ta most velevažna naprava ter nujna potreba za povzdigo javnega prometa, služkečega vsem slojem, ne smemo pozabiti onih mož, ki so sprožili misel, da se je s to prepotrebno zgradbo mosta pričelo. Eden prvih teh mož je bil gospod Jakob Florjančič, župan pri Sv. Miklavžu, ki je v seji okrajnega zastopa leta 1923 energično nastopil ter živo opisal vse težkoče, ki ovirajo sedanji vsakdanji promet. Bivši gerent okrajnega zastopa gospod dr. Veble se je za zadevo resno zavzel, skliceval sejo v Zgornjem Dupleku, v kateri se je izvolil ožji odbor. Lansko leto pa se je po njegovi zaslugi stavilo v proračun za zgradbo novega mosta 800.000 Din. Kako veliko je bilo zanimanje za most ter s kako velikim navdušenjem se je sprejela vest, da se bo začelo z zgradbo, kaže dejstvo, da se je od samih interesentov nabralo čez 200.000 Din. Dolgoletne želje so se uresničile, most bo oddan v kratkem v javni promet. Dal Bog, da bi nam in našim naslednikom služil v najboljšo zadovoljnost mnoga in mnoga leta!

Gornji Cmurek. Narodni tabor je kljub slabemu vremenu prav dobro uspel. Zunanji povabljeni gostje so sicer izostali, zato pa se je udeležilo prireditve med drugimi okrog 300 zavednih kmetov, katerim je bila prireditve v glavnem namenjena. Le-ti so glasno in javno manifestirali za jugoslovansko idejo in navdušeno vzklikali kralju, vladil in generalu Maistru. Navzoče je pozdravil predsednik krajevnega odbora Narodne Odbrane Mirko Cujnik. Prečital je pozdravno brzojavko generala Maistra, kar so navzoči z navdušenjem sprejeli. Govorila sta g. župnik Vrščič iz Marija Snežne in zastopnik občastnega odbora Narodne Odbrane g. dr. Vauhnik iz Maribora. Po zborovanju se je vršila v gradu narodna veselica, ki je istotako lepo uspela.

Sv. Vid pri Ptujju. Naša župnija se pripravila na veliko slovesnost, ki se bo vršila v nedeljo, dne 12. oktobra tega leta. Blagoslov nanovo popravljene cerkve in dveh novih oltarjev: Srca Jezusovega in lurske Matere božje. Blagoslov bo izvršil prevzvišeni gospod

pojavi na zemlji, teši uboge zemljane, otira solze iz njihovih oči ter celi rane, ki jih je zaskalo življenje s svojo krivico in pravico.«

Cesar pogleda redovnika ter reče:

»Naš častivredni svetovalec nas hoče opomniti, naj s pravico tudi družimo milost. To smo že storili. Takoj, ko se je nam sporočila izvršitev pravične sodbe nad krivci, smo sklenili, da skalemo milost nedolžnim svojcem usmrčenih. Zato smo v svoji očetovski ljubezni že poskrbeli in jutri izdamo tozadevni ukaz našemu državnemu kanclerju.«

Po teh besedah se p. Emerik spusti na koleno. Na njegovem lepem obrazu je zaplaval sijaj sočutne ljubezni, ki je napolnjevala njegovo srce. Čutil je, da je prišel sedaj velik trenutek, da more izpolniti obljubo, dano grofici Tatenbahovi ter se zavzeti za rešitev nesrečnega grofa Tatenbaha.

»Veličanstvo,« zaprosi redovnik, »ste govorili o milosti, ki ste jo izvolili deliti. Ali ne bi mogla najvišja milost doseči tudi zadnjega izmed krivcev, ki še čaka na odločitev svoje usode?«

Cesar je takoj spoznal, kam meri redovnikovo prošnja. Mrko zroč pred se vpraša:

»Mislite li grofa Tatenbaha, ki je prelomil prišego ter pozabil na svoje dolžnosti?«

Pater Emerik pritrdi in dostavi z nujno prosečim glasom:

»Da, Veličanstvo, mislim na nesrečnega, zapeljanega in skesanega grofa Ivana Erazma Tatenbaha, ki čaka na Schlossbergu v Gradcu, ločen od svoje družine, kakšna sodba bo izrečena nad njim. Veličanstvo, dovolite mi to opombo, dovolj je teklo krvi! Naj Vaše Veličanstvo ukaže, da sedaj namesto pravice nastopi milost!«

Redovnik je umolknil in kakor da bi se bal vpliva svojih odločnih besed, je obklečal na kolenu.

Cesar, ki je spoštoval tega vrlega duhovnika ter mu dovolil besede, ki se jih noben drug ni upal izgovoriti pred njim, je prijazno pogledal prosilcu v oči ter mu je rekel:

»Pater Emerik, vstanite. Saj vendar ni primerno, da kleči spovednik pred spovedencem. Ali misli spoštovani moj spovednik, da ima cesar Leopold v svojih prsih kamen mesto srca?«

Pater Emerik se dvigne ter pogleda vladarju poln zaupanja v obraz.

»Dobro,« nadaljuje cesar, »sporočite jutri dvornemu kanclerju naše najvišje povelje: Mi

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike
so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pismeni papir, zaviti, računi, memorande, dopisnice, letaki, lepaki, barvotiski, večbarvne razglednice in priporočilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izpeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila
o Mariboru, Koroska c. 5

knezoškof dr. Andrej Karlin. Sprejem prevzišenega se bo vršil v soboto ob 8. uri zvečer pred župno cerkvijo Sv. Vida. Začetek slovesnosti bo v nedeljo ob 10. uri dopoldne. — Slomškov dom je te dni oživel. Dekleta se pridno uče pod nadzorstvom ga. Premrou in gdč. Mlakar v vseh panogah gospodinjstva. Tečaju želimo obilo sreča.

Spuhlje. Prostovoljno gasilno društvo je imelo zopet žalosten dan. Neizprosna smrt je nam pobrala iz naše sredine zopet enega nad vse požrtvovalnega in zvestega tovariša gasilca po imenu Bezjak Miha, ki je še pred kratkim časom neumorno delal v prid društvu in ga želel pripraviti kakor najbolj mogoče v dobre razmere. Upamo, da ga je Vsemogočni poklical v kraj, kjer ni trpljenja in bolečin, kjer ni žalosti, ampak neskončno veselje, kjer bo poplačan ves trud stotero. Kako je bil priljubljen, je pokazal pogreb, kakoršnih je malo videti. Naj mu bo zemljica lahka, ostalim pa naše sožalje!

Ormož. Ali bi radi kaj zvedeli o naših cirkuših? Najprej so imeli cirkus v Pušencih, kjer so ponočnjaki — kakor se sodi, niso bili iz domače vasi, ampak nekoliko višje gori doma — prislanjali hlode k vratom, tlačili šilbe v studenec, v potok zavlekli plug in ga naravnali za oranje, nametali debelega kamenja na vrt, razvlekli kovaške stvari in še nekaj takih neumnosti uganili. Nagrade za svoje norosti niso nič zahtevali. Mogoče se jim pa le enkrat pripeti, da bodo uživali zasluženo nagrado v Sajnkovičevem kvartirju. — V mestni grabi smo pa imeli pravi resnični cirkus, še celo dva naenkrat. Ker pa se ljudje niso hoteli nobenemu zameriti, so raje ostali kar doma, vsaj povečini, ali pa priredili tuintam med seboj kak mali cirkušček. Samo da je le špa! Skoro da nista oha cirkusa zaslužila za sol in tobak. Mi se le raje držimo domačih mojstrov — in zdaj, ko se je tako težko pričakovano kožuhanje začelo, bodo morda fantje tu in tam poskrbeli za domači cirkus. Pa le glejte, da ne bodo glave preveč trpele! — Ob istem času kot je bila zabava v mestni grabi, sta bila kar dva »mojstras nastanjena v neki gostilni. Prvi se je ponosno imenoval kralj železa, ker je znal železo grizti in lomiti, drugi pa je iz potez na dlani in iz pisave razlagal človekov značaj in prerokoval srečo. Le zakaj neki sebi taki ljudje nič ne znajo prerokovati? E, mi nismo več tako lahkoverni, saj skoro ne bomo več verjeli vremenskim prerokom, ko nas je eden tako grdo za nos potegnil. Ko je bilo prvega septembra, na Egidijevo, ves dan prav krasno vreme, smo se vsi veselili in pričakovali le-

pega vremena za cel mesec. Saj tako je zapisano v koledarju: Kakršno vreme prvi dan kane, rado ves mesec tako ostane. Pa smo bili v septembru bridko razočarani. — Nekateri je še nekaj drugega razočaralo. Živino-rejcem so se obetale v vabilih neke premije. Ko pa so prignali skupaj svojo živino, premij nikdo niti v misel ni vzel. No, kaj takega se že pogoltne brez posebne težave. — Letos ni opaziti kaj veselih obrazov pri vinogradnikih. Skrbi nas, ker se grozde vsled deževja joka in gnije; mislimo, kakšno bo vreme ob trgatvi; nekateri nas begajo s prav nizkimi cenami za bodoči mošt, bojimo se izračunati, v koliko so se nam letos vinogradi izplačali . . .

Konjice. V zadnjem času je zavladal v našem trgu nek zelo čuden duh. Človek bi mislil, če bi ne bilo napisano »Konjice«, da je kje na Dunaju, da so se naši tam ljudje v socialdemokratskih vrstah, ki so kot hišni posestniki prepovedovali svojim najemnikom otroke krščevati, jih pošiljali v cerkev in sploh javno kazati, da so katoličani. Tudi v Konjicah po mnenju nekaterih smejo v hišah stanovati le tisti ljudje, ki so bolj framason-ske sorte in bolj »bogaboječki«. Drugi so lahko na cesti. Kako je že rekel Gospod? Blagor tistim, ki trpe preganjanje zavoljo pravice . . .

Sv. Frančišek v Savinjski dolini. Bridka žalost je zopet obiskala ugledno Auguštinovo rodbino v Radmirju. — Edini še živeči sin France je dne 17. septembra odšel s splavom proti Hrvatski, a je po nesreči utonil v valovih Savinje blizu Loke pri Zidanem mostu. Še le po večdnevem iskanju so našli njegovo truplo ter so ga v petek, dne 26. septembra pripeljali domov. Težka izguba za starše je posebno še zato, ker je najstarejši sin Jože lansko spomlad umrl kot vojak v daljni Makedoniji. Trije gg. duhovniki, velika množica ljudstva ter okoli 150 gasilcev od domačega in vseh bližnjih društev s šestimi zastavami na čelu je spremljalo v nedeljo 28. septembra pokojnega, komaj 21 letnega mladeniča na njegovi zadnji poti. Tolažilne besede v slovo je ob grobu spregovoril g. župnik Vogrinec, pevci pa so mu zapeli ganljivo nagrobnico. Dragi France! počivaj v miru! Zalujočim staršem in sestri naše iskreno sožalje!

Sv. Rok ob Sotli. Tudi je umrl dne 25. septembra tega leta v 70 letu starosti Janez Artič, posestnik v Dobovcu, ugleden in spoštovan mož. Bil je sedem let cerkveni ključar, 17 let ubožničar, v prejšnjih letih župan, veliko let nepretrogoma občinski odbornik, član krajevne šolskega odbora. Slovesnega pogreba se je udeležila tudi šolska mladina

pod vodstvom učiteljstva. Ganljiv je bil pogled na krasen venec, ki ga je poklonil dragemu očetu sin Franc, računovodja pri državni železnici v Mariboru. Kot sosed pokopališča čaka blizu doma vstajenja. Bog mu poplačaj vsa dobra dela! Po zemeljskem trpljenju uživaj večni mir v Bogu!

Dobova. Prostovoljno gasilno društvo in Loč že nekaj let prireja razne dramatične predstave. Tako je tudi priredilo dne 8. septembra tega leta igro, ki se ji pravi »Mladi in stari« in ki je zelo podučljiva. Igralci so izvajali vsak svojo vlogo prav dobro. Pred vsem je izvrstno rešil svojo ulogo Franc Bogovič. Dobro bi bilo, da bi se tudi druga društva bolj zavzemala za predstavo dobrih iger. — V zadnjem času imamo vedno velike vode vsled deževja. Po Savi prihajajo večje množine premoga, ki ga fantje nabirajo ter s tem zaslužijo denar. Tako bi si fantje lahko nabrali večje vsote denarja, ko bi ob nedeljah šli mimo gostilne mesto v gostilno.

Sv. Pankracij. V nedeljo vsi k Sv. Pankraciju! Ob pol 11. uri je slovesna sv. maša, kake pol ure po končani službi božji se začne žrebanje. Ob vsakem vremenu bo žrebanje. Pridite, kupite srečke, da dobite lepe dobitke, katerih je okoli 400. Ako srečka ni plačana do žrebanja, bo neveljavna! Cerkev se že prekriva na račun loterije, torej ni izgubljen denar tudi za ono srečko, ki bi slučajno ne zadela. Za razna okrepčila bo v nedeljo v vsakem oziru dovolj preskrbljeno pri Sv. Pankraciju.

Razvanje pri Mariboru. Pretečeno nedelje popoldne se je vršila slovesna blagoslovitev gasilskega avtomobila, katerega si je nabavilo tukajšnje Gasilno društvo. — S trgatvijo se je ta teden pričelo. Pridetek je precejšen, kakovost pa slabša od lanskega leta.

Križevci pri Ljutomeru. Tukajšnje Gasilno društvo je v nedeljo dne 5. t. m. v Slomškovi dvorani vpriporilo petdejansko komedijo »Veseli dan, ali: Matiček se ženja, katera je prav dobro uspela, posebno če se upošteva dejstvo, da so igralci po večini skoro sami novinci. — Na splošno želje se bo komedija v nedeljo dne 12. t. m. ponovila ter bo vstopnina znižana. Kdor se želi od srca nasmejati, naj nikar ne zamudi te prilike! Vstopnice se v predprodaji v trgovini tovariša gospoda Kosi.

Galicija pri Celju. Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Galiciji priredi v nedeljo dne 12. t. m. malo sadno razstavo ali sadni ogled. Naš okoliš je v precejšnji meri zasajen z vsakovrstnim sadnim drevjem, bodisi namiznim, bodisi moštnim. Zato ni čud-

Ste naročeni na list

NEDELJA

?

Izhaja vsak teden.

Prinaša vsakokratni nedeljski evangelijski in razlago ter druge podučne verske članke, razen tega pa resničen dogodljaj iz misijonov »Mladostni navihane« — postane redovnik in mišne zgodbe za deco.

Stane mesečno samo 2 Din, celoletno 24 Din. Še danes si naročite NEDELJO po dopisnici na spodnji naslov:

Uprava NEDELJE, Maribor, Slomškov trg 20.

hočemo in odrejamo, da se odloži postopanje zoper grofa Erazma Tatenbaha. Do nadaljnjega se mu ne sme nič žalega storiti, samo v zaporu mora ostati. Ako nadaljnja preiskava ne dožene nič hujšega kakor do sedaj, mu čemo po možnosti skazati milosti in to radi vas, ljubi p. Emerik.

Redovnik se spusti zopet na kolena ter vzklikne:

»Gospod v nebesih, tebe hvalimo! Dovolite mi, Veličanstvo, da poljubim rob vaše obleke. Milost, to lepo, pomembno in sveto besedo, smem sedaj sporočiti nesrečni družini. Naj Vsemogočni Vašemu Veličanstvu to milost, ki ste jo ravnokar izrekli, najobilnejše povrne s svojo božjo milostjole«

Vrli redovnik ni mogel govoriti dalje, tudi cesar je bil ginjen.

Dal je, kar je storil malokdaj, kot znak posebne milosti g. patru roko, da jo poljubi. S tem je bila avdijenca končana.

Kakor v sladkih sanjah, je odšel p. Emerik z avdijence na dvoru. Takoj drugo jutro se zglaši pri dvornem kanclerju Hoherju, da mu sporoči povelje o odložitvi procesa zoper grofa Tatenbaha. Nato takoj pošlje brzega sela v Gradec, ki naj naznani grofici Tatenbahovi, da se je zarja

upanja za njo in njegova soproga zopet pojavila na obzorju.

Tako je bila pripravljena pot, po kateri bi prišel grof Tatenbah do svobode in rešitve iz mreže, ki ga je zajela.

Prišlo pa je drugače. Tatenbahu je bila nesreča za petami, njegova usoda se je izpolnila.

XXIV.

Usodna pisma.

A zdaj me zgrabi mrzla smrt,
Prečrta dragi mi načrt;
Umreti, bratje, težko mi,
Pustiti nade — to boli.

Gregorčič.

Zapor grofa Tatenbaha v Gradcu se je izvršil ne na posebno povelje iz Dunaja, marveč vsled odredbe notranje avstrijske vlade, v katere pristojnost je spadalo po obstoječem pravnem redu tudi zločinstvo veleizdaje. Po njem je imel vsak deželni sodnik pravico zapreti veleizdajalca ter ga izročiti preiskovalnemu sodniku.